

Lekebergs kommun
information.lekeberg@lekeberg.se

Beslut för förskoleklass och grundskola efter tillsyn av Lekebergsskolan 7-9 i Lekebergs kommun

Skolinspektionens beslut

Med anledning av den rådande situationen med risker för smittspridning av Covid-19

Många skolor är i dagsläget starkt påverkade av de åtgärder som vidtas med anledning av Covid-19. Följden kan vara stor frånvaro av personal eller att resurser måste tas i anspråk för nya förhållanden. Skolinspektionen anpassar för närvarande på olika sätt sin tillsyn och granskning. Mer information finns på www.skolinspektionen.se. Vi följer kontinuerligt situationen och hur den påverkar skolsystemet i olika delar av landet. Skolinspektionen har i detta beslut satt uppföljningstiden med hänsyn till rådande omständigheter.

Uppföljningstiden kan komma att förlängas ytterligare om förutsättningarna förändras. Om du som huvudman behöver längre uppföljningstid kontakta Skolinspektionen för prövning.

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Lekebergs kommun att vidta nedan angivna åtgärder senast den **31 mars 2021**.

Värdegrundsarbete och målinriktat arbete mot kränkande behandling

Skolinspektionen konstaterar att Lekebergs kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Det bedrivs ett aktivt och medvetet värdegrundsarbete för att skapa en miljö som bygger på respekt och delaktighet. (Lgr 11, 1. Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, En likvärdig utbildning, God miljö för utveckling och lärande, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper)
- Vid skolenheten bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever. (6 kap. 6-10 §§ skollagen)

Åtgärder

Värdegrundsarbete

- Se till att kunskapsområdet sex och samlevnad integreras i undervisningen i olika ämnen. (Lgr 11, 2.8 Rektorns ansvar)
- Se till att lärarna med eleverna diskuterar det svenska samhällets värdegrund och dess konsekvenser för det personliga handlandet samt öppet redovisar och diskuterar skiljaktiga värderingar och uppfattningar. (1 kap. 4-5 §§ skollagen; Lgr 11, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande)

Målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling

- Se till att följa upp elevernas trygghet samt deras uppfattning om förekomsten av kränkande behandling i syfte att få kunskap om vilka behov skolan har av åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling. Se vidare till att utifrån uppföljningen identifiera risker för kränkande behandling, sätta upp mål för det förebyggande arbetet och besluta om insatser som ska genomföras under året. (6 kap. 6–8 §§ skollagen; Lgr 11, 1, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande; 2 § förordningen [2006:1083] om barns och elevers deltagande i arbetet med en plan mot kränkande behandling)
- Se till att upprätta en plan mot kränkande behandling som innehåller konkreta åtgärder som ska genomföras under året för att förebygga kränkande behandling. Åtgärderna ska utgå från uppföljningen. Planen ska även innehålla information om hur insatserna ska följas upp och utvärderas. (6 kap. 6 och 8 §§ skollagen)
- Se till att genom informationsinsatser till all skolpersonal klargöra skyldigheten att vid kännedom om att en elev upplever sig utsatt för kränkande behandling göra en anmälan till rektorn. Rektorn ska följa upp antalet anmälningar om kränkande behandling och genom samtal med lärare och annan skolpersonal säkerställa att de har insikt i skyldigheten att anmäla. (2 kap. 34 § andra stycket, 6 kap. 5 och 10 §§ skollagen)

Bedömning

Skolinspektionens tillsyn visar att det inte bedrivs ett aktivt och medvetet värdegrundsarbete och att det finns brister i skolenhetens målinriktade arbete mot kränkande behandling. Skolenheten behöver följa upp och analysera elevernas upplevelse av trygghet och förekomsten av kränkande behandling för att utifrån resultaten kunna planera och genomföra ändamålsenliga åtgärder. Tillsynen visar också att alla uppgifter om att en elev upplever sig utsatt för kränkande behandling inte anmäls av personal till rektorn. Anmälningsplikten är direkt kopplad till huvudmannens skyldighet att skyndsamt utreda omständigheterna kring de upplevda kränkningarna och vid behov vidta åtgärder.

Motivering till föreläggande

Värdegrundsarbete och målinriktat arbete mot kränkande behandling

Värdegrundsarbete

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det inte bedrivs ett aktivt och medvetet värdegrundsarbete, i syfte att skapa en miljö som bygger på respekt och delaktighet. Tillsynen visar att det förekommer en hård jargong kopplad till sexualitet mellan eleverna och personal upplever en okunskap bland eleverna kring sex och samlevnad, däribland sexuella läggningar. Även om skolenheten genomför vissa åtgärder för att

förbättra språkbruket, bedömer Skolinspektionen att dessa inte är tillräckliga. Skolinspektionen bedömer vidare att rektorn inte tar ansvar för att det finns ett strategiskt arbete med att integrera värdegrundsarbetet och kunskapsområdet sex och samlevnad i undervisningen i olika ämnen, vilket behövs för att eleverna ska kunna ta del av det gemensamma ansvaret för arbetsmiljön på skolan och visa respekt för, och hänsyn mot, varandra.

Rättslig reglering

Utbildningen inom skolväsendet syftar till att barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Utbildningen ska också förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på (1 kap. 4 § skollagen). Utbildningen ska utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna som människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet samt solidaritet mellan människor. Var och en som verkar inom utbildningen ska främja de mänskliga rättigheterna och aktivt motverka alla former av kränkande behandling (1 kap. 5 § skollagen).

Skolan ska aktivt och medvetet påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dem komma till uttryck i praktisk vardaglig handling i olika sammanhang. Läraren ska klargöra och med eleverna diskutera det svenska samhällets värdegrund och dess konsekvenser för det personliga handlandet. Läraren ska vidare öppet redovisa och diskutera skiljaktiga värderingar, uppfattningar och problem samt tillsammans med eleverna utveckla regler för arbetet och samvaron i den egna gruppen (Lgr 11, 2.1 Normer och värden). Skolans mål är att varje elev visar respekt för och hänsyn mot skolans personal och andra elever som en del av det gemensamma ansvaret för arbetsmiljön på skolan (Lgr 2.3 Elevernas inflytande och ansvar). Rektorn har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att i undervisningen i olika ämnen integrera ämnesövergripande kunskapsområden, exempelvis sex och samlevnad (Lgr 11, 2.8 Rektorn ansvar).

Skolinspektionens utredning

Det saknas ett aktivt och medvetet värdegrundsarbete som integreras i alla ämnen. Av samtliga intervjuer framgår att det finns en nedsättande jargong kopplad till sexualitet på skolan. Eleverna uppger att det finns elever som känner sig kränkta av kommentarerna. Av intervjuer med lärare och elevhälsan framgår att de upplever att det finns en okunskap bland elever kring sex och samlevnad. Som exempel nämns okunskap kring olika sexuella läggningar. Trots att det årligen genomförs två insatser i olika årskurser, som bland annat behandlar normer och sexualitet, programmet Mentors in Violence Prevention och RFSU:s kampanj "Vecka sex", uppger lärarna och elevhälsan att det saknas ett aktivt och medvetet värdegrundsarbete som integreras i olika ämnen i undervisningen på skolan. Rektorn och lärarna uppger att det saknas systematik eller direktiv kring hur lärarna ska arbeta med läroplanens värdegrundsuppdrag i undervisningen. Det sker inte heller någon uppföljning av hur lärarna inkluderar värdegrundsuppdraget i undervisningen.

Målinriktat arbete mot kränkande behandling

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att skolenhetens målinriktade arbete mot kränkande behandling inte uppfyller författningarnas krav. Skolenheten brister i arbetet med att skaffa sig kunskap om elevernas trygghet och risker för kränkningar i skolan för att utifrån den kunskapen kunna genomföra åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling. Vidare saknar skolenheten en korrekt utformad och aktuell plan mot kränkande behandling som bygger på en uppföljning av elevernas upplevelse av trygghet och risker för kränkningar på skolan. En sådan uppföljning är nödvändig för att kunna sätta in åtgärder som möter behoven. Skolinspektionen bedömer även att personalen inte alltid anmäler till rektorn när de får kännedom om att en elev upplever sig utsatt för kränkande behandling.

Rättslig reglering

Huvudmannen ska se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever. Huvudmannen ska se till att det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att elever utsätts för kränkande behandling. Huvudmannen ska vidare se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan (6 kap. 6–8 §§ skollagen).

Av förarbetena till bestämmelserna i 6 kap. skollagen framgår bl.a. följande. Huvudmannen för verksamheten eller den huvudmannen bestämmer bör regelbundet se över planen, så att den är anpassad efter de särskilda förhållanden som råder i den egna verksamheten. Vidare anges att det allmänt kan sägas att planen dels ska ta sikte på ingripanden i akuta situationer, dels avse både förebyggande och uppföljande verksamhet. Den ska innehålla rutiner för hur personalen i verksamheten ska agera, ansvarsfördelning samt hur händelser och åtgärder ska dokumenteras m.m. (prop. 2005/06:38, s. 139).

En plan mot kränkande behandling ska upprättas, följas upp och ses över under medverkan av barnen eller eleverna vid den verksamhet som planen gäller för (2 § förordning [2006:1083] om barns och elevers deltagande i arbetet med en plan mot kränkande behandling).

En lärare och annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden (6 kap. 10 § skollagen). Huvudmannen ansvarar för att personalen fullgör de skyldigheter som anges i skollagens sjätte kapitel, när den handlar i tjänsten eller inom ramen för uppdraget (6 kap. 5 § skollagen). Huvudmannen ska se till att lärare och annan

personal vid skolenheterna har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för skolväsendet (2 kap. 34 § andra stycket skollagen).

Ingen ska i skolan utsättas för diskriminering på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, könsöverskridande identitet eller uttryck, sexuell läggning, ålder eller funktionsnedsättning eller för annan kränkande behandling. Alla sådana tendenser ska aktivt motverkas. Främlingsfientlighet och intolerans måste bemötas med kunskap, öppen diskussion och aktiva insatser (Lgr 11, 1 Förståelse och medmänsklighet). Alla som arbetar i skolan ska aktivt motverka diskriminering och kränkande behandling av individer eller grupper. Läraren ska uppmärksamma och i samråd med övrig skolpersonal vidta nödvändiga åtgärder för att förebygga och motverka alla former av diskriminering och kränkande behandling (Lgr 11, 2.1 Normer och värden). Skolans mål är att varje elev visar respekt för och hänsyn mot skolans personal och andra elever som en del av det gemensamma ansvaret för arbetsmiljön på skolan (Lgr 11, 2.3 Elevernas inflytande och ansvar).

Skolinspektionens utredning

Det finns brister i skolenhetens målinriktade arbete mot kränkande behandling. Av intervjuer med rektorn, lärare och elevhälsa framgår att elevernas upplevelse av trygghet och anmälda kränkningar inte har följts upp i syfte att hitta mönster och att utifrån behov planera och genomföra åtgärder. I skolans plan mot kränkande behandling för läsåret 2019/2020, Plan mot diskriminering och kränkande behandling, vilken Skolinspektionen tagit del av, finns ingen uppföljning av elevernas upplevelse av trygghet eller översikt av de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling. Som en följd av att det saknas uppföljning framgår inte heller vilka åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året.

Lärarna anmäler inte alltid till rektorn när de får kännedom om att en elev upplever sig utsatt för kränkande behandling. Lärarna uppger att kränkningar som hanteras direkt eller som sker vid enstaka tillfälle inte alltid anmäls till rektorn. Det framgår även av intervju med elevhälsan att lärarna inte alltid anmäler kränkningar.

Motivering till föreläggande som ingripande

Eftersom verksamheten vid Lekebergsskolan 7-9 inte uppfyller författningarnas krav, finns skäl att förelägga Lekebergs kommun att fullgöra sina skyldigheter att vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

På Skolinspektionens vägnar

X Hanna Kindén

Beslutsfattare
Signerat av: Hanna Kindén

X Alexander Aleryd

Föredragande
Signerat av: Alexander Aleryd

Allmänt om tillsynen:

Mer om Skolinspektionens tillsyn hittar du på www.skolinspektionen.se

Bilaga

Bilaga 1: Fakta om Lekebergsskolan 7-9

Fakta om Lekebergsskolan 7-9

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Lekebergs kommun under hösten 2020. Lekebergsskolan 7-9 besöktes av Skolinspektionen den 30 september 2020.

Huvudman för Lekebergsskolan 7-9 är Lekebergs kommun. Vid skolenheten gick 275 elever i årskurserna 7-9 vid tiden för Skolinspektionens besök. Lekebergsskolan 7-9 leds av en rektor och vid skolenheten undervisar 20 lärare som är uppdelade i fyra arbetslag.

Måluppfyllelse

Av nationell statistik över slutbetygen läsåret 2018/19 framgår att 65,9 procent av eleverna uppnådde kunskapskraven i alla ämnen. Andelen elever som var behöriga att söka till yrkesprogram var 80,2 procent och det genomsnittliga meritvärdet var 199,2. Skolans resultat var lägre än genomsnittet i riket för samtliga variabler.

Statistiken visar också att Lekebergsskolans pojkar nådde högre resultat än flickorna. Våren 2019 uppnådde 74,5 procent av pojkarna kunskapskraven i alla ämnen. Motsvarande värde för flickorna var 55,0. Vidare var 84,3 procent av pojkarna behöriga att söka till yrkesprogram, att jämföra med 75,0 procent av flickorna. Flickornas genomsnittliga meritvärde var 205,2 medan pojkarnas var 194,5.